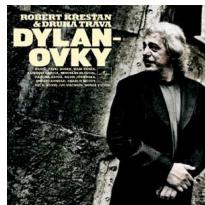

Malý průvodce novým albem **Roberta Křešťana a Druhé trávy Dylanovky** (Universal 2007)

Druhá tráva u nás nemá v současné době konkurenci. Měřit se může leda s pokrevními dědici americké lidové hudby.

Od poloviny 90. let se s nimi setkává osobně na svých cestách po Spojených státech; čas od času některého z nich pozve na svou tuzemskou šňůru; především ale přímo od nich odvozuje to nejdůležitější - svou vlastní tvorbu.

Svým novým albem vzdává Robert Křešťan hold písničkáři, kterému se také často říká jednoduše Mistr. Nebo taky On. Od jisté doby se podepisuje **Bob Dylan** a - přestože je pro mnohé minulostí - ve skutečnosti jeho hvězda ani zdaleka nehasne. Křešťan na několika Dylanových písničkách ukazuje, že dobré dílo nestárne.

ČÍM DÁL TÍŽ SE DEJCHÁ

(MP3) - [ukázka z alba Dylanovky](#)

(VIDEO) - [Bob Dylan v kanadské televizi \(1964\)](#)

(VIDEO) - [Bob Dylan s Joan Baez během Rolling Thunder Revue \(23. 5. 1976\)](#)

(VIDEO) - [z debutu Bryana Ferryho \(1973\)](#)

Napsal uživatel Jan Řepka
Úterý, 27 Listopad 2007 04:00

Má-li mít Křešanův výběr **Dylanovek** nějaké nosné téma, pak je jím soumrak. Čtyři z deseti písňových textů komentují odchod nebo rozluku (*Sbohem Angelino* ; *Jak mlýn se točí svět* ; *Čeká nás poslední ráno* ; *Dívka ze severu*), tři zmatení, vzpouru nebo zločin (*Seňor U Majdy na statku* ; *Lily, Rosemary a Srdcové kluky*), dvě apokalypsu či poslední soud (*Čím dál táz se dejchá* ; *Zvoní zvony*) a jeden soumrak sám (*Ještě není tma*). Jedinou oddychovkou je tak raritní instrumentálka *Nashville Skyline Rag* , která však tuto funkci coby předposlední skladba alba ani neplní.

Když už jsme u řazení a u tematiky, celá sbírka si říká o to, aby na prvním místě stála prorocká píseň *Čím dál táz se dejchá*. Ne jen proto, že Dylanovky vycházejí v říjnu 2007, tedy přesně 45 let poté, co ji Dylan napsal. Čas i Dylan samotný (*A Hard Rain's A-Gonna Fall*

stále tak desetkrát do roka hraje) dali za pravdu těm komentátorům, kteří tuto píseň nevykládali jednoduše jako dobový protest proti hrozbě jaderného konfliktu. Podobenství je to mnohem obecnější. Dylan je nikdy blíže nevysvětloval; jediné, co o něm řekl, nás může vést ještě k pozornějšímu poslechu: "

Každý řádek by mohl být vlastně začátkem celé nové písně. Když jsem to ale psal, bál jsem se, že je nikdy nebudu mít čas napsat, tak jsem vložil všechno, co jsem mohl, do téhle jediné ." Píseň

Čím dál táz se dejchá
tak můžeme chápat také jako jakousi překladatelskou zkoušku.

Robert Křešan si už na začátku 90. let nasadil laťku vysoko. Ne náhodou glosuje anglista Jakub Guziur Křešanovu verzi písničky *One More Cup of Coffee (Valley Below)* slovy: "Jediným, komu se podařilo dostat téměř nesplnitelným nárokům, jež Dylanovy texty na překladatele kladou, je Robert Křešan

." (6/2006, Host) Nevím, jestli by za tímto výrokem jeho autor stál i po poslechu Dylanovek. Ne každá píseň dovolí básníkovi tolík co Kafe.

Celkově je Křešanův styl překladu chytrý. Každý verš umně přizpůsobuje vlastnímu přednesu, střeží se slovní vaty, ani se nebojí změnit obraz, usnadní-li si frázování. Tím vším občas utrpí obsah. Výsledek je nutně kompromis, nikoli ideál. Příkladnou nejednotnost překladatelského přístupu můžeme ilustrovat jmenovanou *Čím dál tíž se dejchá*.

Zatímco v úvodním dvojverší každé sloky (*Oh, where have you been, my blue-eyed son?/Oh, where have you been, my darling young one?*) se Křešan chtě nechtí kloní ke konsonanci (

Kdes všude

byl

, můj

blo

nd'atej chlapče?/Kdes všude byl, můj blond'atej

sne

?

) a opouští tak část původní symboliky, střední pasáže graduje přesným rýmem tam, kde v originále chybí (

viděl jsem mluvky s□ jazyky

v□ křečích

/viděl jsem děti s□ ostrými

meči

nebo slyšel jsem šepot tisíců

mnichů

/slyšel jsem výkřiky hladu i

smíchu

).

Pokud jde o obsah, a ten má u Dylanu zdánlivě vrch, někdy se Křešan Dylanových slov drží pevněji (*potkal jsem dívku, co dala mi duhu/potkal jsem lidi raněný láskou/potkal jsem lidi raněný záští* - v originále *I met a young girl, she gave me a rainbow/I met one man who was wounded in love/I met another man who was wounded with hatred*

Kromě větších či menších nepřesností a rozdílů v samotném překladu, a to už se dostáváme k zvukové podobě písni, může být pro někoho poslech (neřku-li čtení) Křesťanových překladů znepříjemněn použitím obecné češtiny. Ani sami překladatelé nejsou v této věci zajedno.

Konkrétně u Křesťana se chce člověku nakonec mávnout rukou. Jen?kdyby to nebylo takové obojaké. Ne v každé písni se Křesťanovi daří být v této věci jednotný (tak si na *Čím dál tíž se dejchá* nakonec

zvyknete, protože je pražská celá; ale v takové písni

Señor

stojí jednou

modrobílej auták a cejtím ocas draka

, a o kus níž

blýskl

nebo

skrývá

).).

Přese vše jmenované nám Robert Křesťan předkládá patrně nejlepší českou verzi nejen písni *A Hard Rain's A-Gonna Fall*

, ale i všech ostatních skladeb na Dylanovkách obsažených. Nevyrovnejí se mu ani ti nejlepší z kolegů, Petr Kalandra a Jarda Svoboda, ani Zdeněk Rytíř, Ivo Fischer nebo Milan Dvořák.

JEŠTĚ NENÍ TMA

(MP3) - [Bob Dylan ve Stockholmu \(27. 3. 2007\)](#)

(VIDEO) - [zajímavé provedení holandského písničkáře Mella](#)

Píseň *A Hard Rain's A-Gonna Fall* je důležitá ještě z desítek dalších důvodů, album Dylanovky ale začíná jinou vidinou konce. Je to neobyčejně hluboká píseň

Not Dark Yet

, v Křesťanově věrném překladu

Ještě není tma

. Album

Time Out Of Mind

, na němž je původně tato píseň obsažena, bylo vyznamenáno akademií Grammy jako nejlepší album roku 1997, píseň sama se těší výjimečnému zájmu Dylanových fanoušků a vykladačů a i pro Dylanu má zřejmě zvláštní význam.

S Robertem Křešanem za Bobem Dylanem

Napsal uživatel Jan Řepka
Úterý, 27 Listopad 2007 04:00

Sotva kdo vyjádřil zároveň ztrátu iluzí i smíření, údiv i lhostejnost, krásu i rozčarování tak poeticky, a přitom docela jasně. Přestože mnohé obrazy Křešan i zde pomíjí, mírní nebo ohybá, nakonec je i jeho verze skvělá. *Ještě není tma* je dost možná vůbec nejsilnější písni celého alba. Mám sice za to, že by ji měl od začátku do konce zpívat jen jeden muž (třeba ten, který nikdy nebyl in) a že by celkové provedení nemuselo být tak netrpělivé, ale budíž.

V poslední sloce nám nakonec Robert Křešan s Pavlem Bobkem připravili duet, který možná mnohým fanouškům přidělá vrásky na čele, který je ale koneckonců zajímavou konfrontací skutečně posledního loučení a ještě nikoli beznadějně zralosti. Na čí desce bude zpívat Křešan, až mu bude sedmdesát?

A abych nezapomněl, bude-li vám zde v instrumentaci něco chybět, je to Malinovo banjo. Ale nelekejte se, už v druhém tracku krokuje nástup.

SBOHEM, ANGELINO

(VIDEO) - [Joan Baez ve Stockholmu \(1966\)](#)

Píseň *Farewell, Angelina* proslavila velmi záhy po jejím vzniku Dylanova přítelkyně Joan Baez. (Nazvala po ní dokonce celé

Jan Hrubý křtí CD na koncertě v Kladně
foto: Michal Kupsa © www.michalkupsa.cz

album převzatých písni z roku 1965.) Je to jeden z prvních Dylanových textů využívajících

Napsal uživatel Jan Řepka
Úterý, 27 Listopad 2007 04:00

surrealistickou poetiku, navíc má skutečně krásnou melodickou linku, Dylan ji ale na koncertech nikdy nehrál, ba nenahrál ji ani na žádné ze svých řadových alb. Teprve v roce 1997 ji Columbia vydala na slavném trojalbu studiových nahrávek

Bootleg

Series Vols. 1-3

Na Dylanovkách zpívá každou druhou sloku spolu s Křešanem Kateřina Garcia, zpěvačka skupiny Dún an Doras, a je to asi nejpříjemnější a nejpřirozenější spojení na celém albu. Garcia s Druhou trávou spolupracuje už bezmála pět let, pro podobně laděné balady má cit a tady zpívá navíc česky, což jí přidává na zajímavosti.

Tahle nahrávka má mimochodem od prvních tónů kytary a dobra mimořádně dobrý zvuk. A podmanivý a na albu jedinečný rytmus, až se chce tančit. Veselá píseň to ale zdaleka není.

SEŇORE

(MP3) - [ukázka z alba Dylanovky](#)

(VIDEO) - [Bob Dylan v italské Aostě \(8. 7. 1992\)](#)

Bez nadsázky kultovní píseň, původně vydaná v roce 1978 na albu **Street Legal**. Zdá se, jako by šel Křešan po těch nejobtížnějších a nejdiskutovanějších Dylanových skladbách.

Tady se o Armageddonu zpívá doslova. A nebude to jenom příběh mexického imigranta, jehož osud má v rukou neznámý převaděč. Napětí tu tepe v rytmu bicích Jiřího K. Stivína a basy Petra Surého, výborně ho ale stupňuje trubka Miroslava Hloucal a dobro Luboše Novotného.

Křešan tu opět sahá po svém typickém slovníku (*pór; flór; magořím; nahej jako idiot*), aby se mu ten Señor rýmoval, a odvádí tak pozornost od některých Dylanových obrazů (zvlášť v poslední sloce), důležitější je ale otázka, jestli nám chce skrze Dylanovy písně říct něco o sobě anebo jestli je jen interpretuje. Má-li mít člověk pochopení pro píseň samotnou, je třeba ji znovuoživit.

Odbočka II :: BOB DYLAN - ZKOUŠKA DOBRÉHO ZPĚVÁKA

Neustálá aktualizace každé písni je zásadní vtip Dylanova převeckého projevu. Nikdy si nejste jistí, jak bude zpívat následující frázi, kdy přijde mezihra, jestli sáhne po harmonice, jestli nezmění pořadí slok nebo pár slov. Tak vás Dylan udržuje v nepřetržitém očekávání, které vás nutí poslouchat pozorně každé nadcházející slovo, i když jde o píseň, kterou znáte nazpaměť. A to je v populární hudbě dosud naprosto výjimečný přístup.

Křešan dělá, co umí, ale v tomto ohledu má rezervy. Nejde o to, aby měnil aranž při každém provedení písni, jde o to, aby mě nutil přemýšlet o tom, o čem zpívá. Křešan ale zpívá jednu píseň jako druhou, každé slovo stejně naléhavě, se stejnou vážností a typickým patosem.

Tak zní Angelina jako povedený remake pěkné čtyřicetileté písničky, Seňor jako nějaké cizí drama a Hard Rain jako vlastní bobřík Boba Dylana. Nejuvěřitelnější jsou pomalejší, jakoby unavené skladby Ještě není tma, Čeká nás poslední ráno a Zvoní zvony. Jsou to písni, které by nejspíš jednou Křešan sám napsal.

Z obou hostujících textařů a interpretů vychází pak jednoznačně lépe Honza Vyčítal, jehož verze westernového příběhu *Lily, Rosemary a Srdcové kluk* je zábavná a má spád, a pokud jde o jeho zpěv, ví přesně, jak na to. Proti tomu zpívá Wabi Daněk tu svou (pravda asi nejlyričtější píseň alba) vyloženě nudně.

JAK MLÝN SE TOČÍ SVĚT

(MP3) - [ukázka z alba Dylanovky](#)

(VIDEO) - [Bob Dylan v televizním pořadu Johna Hammonda \(10. 8. 1975\)](#)

(VIDEO) - [Bob Dylan v Praze \(16. 7. 1994\)](#)

Podobně jako Křešan, i Daněk tady Dylanovu přímou poetiku i jeho břitký přednes romantizuje

S Robertem Křešanem za Bobem Dylanem

Napsal uživatel Jan Řepka

Úterý, 27 Listopad 2007 04:00

(*sladký zvon; lampion; bloud; slájarem zrozená; jak mlýn se točí svět*). Z výjimečně trefné písni *Simple Twist of Fate*

tak mizí nejen Dylanův přirozený slovník a slovosled, ale hlavně samotný *osud*

, který celé dění
roztáčí

Je zřejmé, že se Daněk soustředí na docela jiné věci, než na *obrátky osudu*. Ani harmonie není úplně dotažená, jako by Daněk nevěděl, jak to má přesně zazpívat. A nezachrání to ani překvapivé sólo Novotného lap steelu, jinak nejživější místo písni. Snad kdyby ji zpíval Křešan...

U MAJDY NA STATKU

(VIDEO) - [Bob Dylan v Newportu \(1965\)](#)

(VIDEO) - [Bob Dylan během Rolling Thunder Revue \(1976\)](#)

Poslech se oživuje, poprvé slyšíme foukací harmoniku (zde hraje Ondřej Konrád) a trochu hrubší instrumentaci. Křešan znovu magoří, ale užívá také další, dosud neslyšené, a přece skvěle umístěné výrazy: *domobrana, benefit, apetýt, kvicht*. Dylanova oblíbená *Maggie's Farm* Křešanovi sedne. Dalo by se říct, že ji přeložil ani ne tak z angličtiny do češtiny, jako spíš z jazyka Dylanova do jazyka svého, Křešanova.

Robert Křešan a Druhá Tráva v Kladně
foto: Michal Kupsa© www.michalkupsa.cz

?snažím se, co můžu, abych zůstal jaký jsem/
ale každej chce jen jedno, abych vyhovoval všem/
už mě nudí živit jejich apetýt/
už nebudu u Majdy na statku dřít.

Dylan s ní dlouhé roky začínal téměř každý koncert. Proč asi?

ČEKÁ NÁS POSLEDNÍ RÁNO

(MP3) - [ukázka z alba Dylanovky](#)
(VIDEO) - [Bob Dylan a Johnny Cash \(1969\)](#)
(MP3) - [ze slavného živáku Hard Rain \(1976\)](#)

Když se dívám zl tvýho prahu, jako bych na rozcestí stál/
a potom se otočím zpátky, tam kde jsem slyšel tebou spal/
Jenže vš zádech tuším cestu a ta mě táhne ze všech sil/
čeká nás poslední ráno a mě aspoň tisíc mil.

LILY, ROSEMARY A SRDCOVEJ KLUK

(MP3) - [originální Dylanova verze z alba Blood on the Tracks](#)
(ROZHOVOR) - [rozhovor s Honzou Vyčítalem pro Hitbox 1997, mj. i o překládání Boba Dylan](#)

Když už Robert Křešan o Dylanovkách něco pronesl, nezapomněl nikdy zmínit, že na album jistě příspějí také Wabi Daněk, Honza Vyčítal a možná další. Přiznám se, že jsem čekal víc. Víc příspěvků, víc překvapení, víc prostoru. Nakonec zpívají oba jmenovaní jenom po jedné písni, a Vyčítal navíc vybral již dříve natočenou a dokonce i v rádiích rotovanou *Lily, Rosemary a Srdcovej kluk*.

Kdo z fanoušků Druhé trávy má ale doma Vyčítalovo album **Zvířecí farma** z roku 1997? Přistoupí-li jednou člověk na jeho projev, odmění se mu Vyčítal skutečně živým, až filmovým vyprávěním. Hned je jasnější, proč Robert Křešan jako svůj velký vzor uvádí právě Vyčítala. Zdánlivě nekonečný kolovrátek sice na albu Dylanovky působí nepatřičně, ale i taková je jedna z tváří Boba Dylana. Ba Vyčítalova verze mě na Dylanovkách baví víc (i díky svižnému doprovodu Druhé trávy) než ta Dylanova na výjimečném albu **Blood on the Tracks** (1975).

ZVONÍ ZVONY

(VIDEO) - [Bob Dylan se symfonickým orchestrem! \(Japonsko 1994\)](#)

Jediná z Dylanovek, kterou známe z koncertů Druhé trávy už delší dobu. Dosud ji ale Křešan zpíval v originále, a tak ji také před třemi lety nahrál na vývozní album **Good Morning, Friend**. Původně vyšla na Dylanově albu

Oh, Mercy

v roce 1989, které je plné skepse, zmaru a pochybnosti. Ani píseň *Ring Them Bells* není útěšná, i tady hoří soumrak.

Popový vokál Silvie Josifovské z něj sice dělá červánky, Křešanův témbrov ale naštěstí vše náležitě zostřuje. Ačkoli, neměla by právě tato píseň znít ještě aktuálněji?

*Zazvoň, svatá Kláro,
tam kde nejvýše je,
zazvoň zde bunkru
za rozkvetlé orchideje.
Stoupá tam dým
a bitva je vším
a rozmazává rozdíl
mezi dobrým a zlým.*

Odbočka III :: DRUHÁ TRÁVA HRAJE BOBA DYLANA

Rozdíl v hudebním aranžmá u Dylana a u Křešana lze postihnout v zásadě tak: hraje-li někdo s Dylanem, musí se mít každou chvíli sám na pozoru, protože vedoucím je jednoznačně Dylan. Robert Křešan je naopak zvyklý držet se spoluhráčů z Druhé trávy. Snad pro svou nesmělost či skromnost, snad pro jejich spolehlivost, jistotu a rytmus.

Pokud jsem se dosud vyhýbal čistě hudební části Dylanovek, je to proto, že k ní zkrátka není mnoho co říct. Druhá tráva hraje přesně tak, jak byste od ní čekali. Předehry, mezihry a sóla zbytečně neprotahuje; každý nástroj se drží svého čtverečního metru a s druhými se zas tak moc nebabí, protože je dobře zná; ctí zvuk a souhru, barvu a tón. Ve většině skladeb hostuje na bicí Jiří K. Stivín, spíš si ale všimnete harmoniky **Charlieho McCoye** v *Lily*, *Rosemary a Srdcové kluky* a v instrumentálce *Nashville Skyline Rag*.

Mimochedem, multiinstrumentalista, zpěvák a skladatel [Charlie McCoy](#) je asi jediným živým pojítkem mezi Dylanem a Křešanem. Vždyť už v roce 1965 nahrával kytaru do Dylanovy slavné písni *Desolation Row* a o dva roky později natáčel basu! na jeho come-backové country album **John Wesley Harding**! A to nemluvím o harmonice?

DÍVKA ZE SEVERU

(VIDEO) - [Bob Dylan v kanadské televizi \(1964\)](#)
(VIDEO) - [Bob Dylan v televizní show Johnnyho Cashe \(1969\)](#) - nutno vidět!

Na Dylanovkách poněkud odstrčená písnička. Na první poslech není pravda zas tak nápadná, ale takových je mezi Dylanovými hity víc (*All Along the Watchtower*, *Maggie's Farm*, *Highway 61 Revisited* ad.) A *Girl of the North Country* se stala

Napsal uživatel Jan Řepka
Úterý, 27 Listopad 2007 04:00

---

skutečným hitem, zvláště poté, co ji v roce 1969 nazpíval Bob Dylan společně s Johnny Cashem na album

Nashville Skyline

trochu podobným způsobem, jako Křešan s Bobkem poslední sloku písni

Ještě není tma

Robert Křešan zpívá tuhle poslední Dylanovku sám. A není to ani zlé, ani skvělé. Je to takový přídavek. Nakonec si zkuste po jejím doznění pustit album zase od začátku. Uslyšte rytmicky, tempem i harmonií velmi podobnou *Ještě není tma*. A můžete jet znova dokola.

SLYŠEL JSEM KLAUNA, JAK KŘIČÍ A PLÁČE?

Robert Křešan s Druhou trávou nepřekvapili. Proto však tuhle Dylanovu kytici zřejmě nevili. Křešan ukazuješířeji to, co už víme: že má hlas jako nikdo druhý, že si výjimečně dobře rozumí s jazykem a že si hluboce váží Dylanovy tvorby. Možná ho ta úcta trochu přibila k zemi, možná jen poněkud serióznějším projevem (viz osudově stylizovaný booklet) vyšel vstříc svým skalním. Každopádně není úplně jasné, jestli se za jeho slovy skrývá nějaká vlastní výpověď nebo jestli *jen* umně a vkusně Boba Dylana interpretuje.

Budeme-li tak chápat Dylanovky jako - v našem prostředí jedinečnou - hudební sbírku několika přeložených písni Boba Dylana, bude to asi to nejlepší, co pro sebe můžeme udělat. Kdo chce porozumět Dylanovi, musí to vzít tak jako tak přes něj; kdo hledá současnou českou folkovou píseň, poslouchá Martina Rouse, Jiřího Smrže, Jardu Svobodu nebo Vlastu Třešňáka.

Konečný verdikt? Sedm z deseti.

[Podrobnosti o albu Dylanovky](#) . Obsahuje obsazení, track-list, všechny české překlady a čtyři kompletní písni.

[Podrobný rozpis všech koncertů Roberta Křešána a Druhé trávy](#)

S Robertem Křešanem za Bobem Dylanem

Napsal uživatel Jan Řepka

Úterý, 27 Listopad 2007 04:00

[Kusý přehled českých překladů Boba Dylana](#). Uloženo na již neaktivních fanouškovském webu [Dark Eyes](#).

[Oficiální stránky Boba Dylana](#)